یکشنبه 02 آبان 1395 - 10:00

Trkiynin regional hadislrd militarizm siyastin bax

Trkiy hcum xarakterli xarici siyast semkl region daxili rqabtlrin qzmasnda az-ox bir trfdn Ankara v bir sra regional gclrinin, digr trfdn d regionun digr oyunularnn arasnda qalmdr.

Trkiynin regional hadislrd militarizm siyastin bax

Hmid Xoaynd

Trkiy hcum xarakterli xarici siyast semkl region daxili rqabtlrin qzmasnda az-ox bir trfdn Ankara v bir sra regional gclrinin, digr trfdn d regionun digr oyunularnn arasnda qalmdr.

AranNews z hddindn artq aktivlik gstrmy chd edn v regional xarici siyastind hcum davranna saslanm dalt v nkiaf Partiyas son illrd v qrb siyastinin nticsind formalam Suriyada bhrann balanmas il eyni zamanda regional balansda, xsusn d Suriya hadislri qarsnda xsusi yanama mvqei tutmudur. Bel ki, Trkiy hcum xarakterli xarici siyast semkl region daxili rqabtlrin qzmasnda az-ox bir trfdn Ankara v bir sra regional gclrinin, digr trfdn d regionun digr oyunularnn arasnda qalmdr. Htta, bu lkd hrbi evrili chd hadissindn sorna thlililrin Trkiynin xarici siyastind, sasn d Suriya mslsi qarsnda hcum siyastinin azalacaq kimi dndklri zn dorultmad v Trkiynin Suriya bhranna yanamasn lazm hdd dyidir bilmdi. Nec ki, bzi mvzularda o cmldn Trkiy ordusunun Suriyann imal razilrin girmsi mslsind bu lknin xarici siyastind hcum davrannn iddtlndiyi d grnr.

Trkiynin regionda bel bir xarici siyast hyata keirmsind bir ox frziyylr vardr. Lakin hamsndan artq diqqt etmli msl budur ki, Trkiy balarnn, xsusil d Rcb Tyyib rdoann regional v beynlxalq hadislrin mahiyytindn aldqlar ntic bu prosesd nmli rol oynayr. Bel izah etmk olar ki, Trkiy (onlarn dncsin gr) bu lk n oxlu sayda maraqlar olacaq fvqlad dyiikliklr qatarndan geri qalmamal v bundan istifad edrk regionda z gclrini artrmal, sasl rol oynamaldr. Ona gr d AKP bu fikirl mntqd yaranm bhrandan lazmnca faydalanaraq Trkiynin glck maraqlarn tmin etmk istyir. Bunun da yolunu mntq hadislri qarsnda yalnz “xarici hcum” v “militarizm” yanamasnda grr. Ancaq bu yanama regionda bhrann bitmsin kmk etmir, stlik, mxtlif zamanlarda Qrbi Asiyada thlksizlik mnaqilrinin daha da qzmasna sbb olur.

Trkiynin region lklri qarsnda hcum xarakterli xarici siyast semsinin digr bir mhm sbbi AKP-nin xarici siyast sahsind reallqdan uzaq mqsdlr atmaq istmsidir. Bu zmind sas mqsd vardr ki, onlarn da hr biri z kataqoriyasnda oxlu sayda hdflr yer verir. Hmin mqsdlri aadak kimi izah etmk olar:

Aq-akar grnn ilk mqsd Trkiynin maraqlarn tmin etmk ynmnd olan “regional sviyyd tsir qoymaq”dr. Baqa szl, Trkiy mumilikd dnya miqyasl ial deyil, ancaq inkiaf etmkd olan iqtisadi v hrbi gcn arxalanmaqla xarici hcum xarakterli hll yolu semsi istr-istmz qonular v nnvi riklri il grginlik yaamaa sbb olmudur. Bu da qonu lklrin daxili v xarici siyastlri prosesin v prespektivlrin tsir qoymasnn ardnca yaranr. Bir nmun olaraq dey bilrik ki, Trkiy ordusunun Surayann imal blglrin girmsi, habel raqda hrbi itiraka tkid etmsi qeyd olunan rivddir.

slam dnyasna rhbrlik v regionda sas lky evrilmsi iddias, bunun ardnca imali Afrikadan Qara dniz v Xzr dnizin qdr nfuzunu genilndirmk ardnca olmas, AKP-nin regionda xarici hcum siyasti semsinin digr bir sbbidir. Bu hdfi izlmk Trkiy dvltini Rusiya, ran v raq kimi qonu lklrl qarladrr.

Regional bhran douran hadislrin nticlrinin lky girmsinin qarsn almaq n imal blgsind badan-baa thlksizlik kmri yaratmaq, Trkiynin militarizm siyasti tutmasnn v onu hyata keirmk istmsinin baqa bir sbbidir.

Qeyd olunan mqsdlrd lav, bu arada digr mqsdlr d vardr ki, bizim mqalmizin mvzusundan qraq olduu n onlara toxunmuruq.

Hcum xarakterli raalizm nzriyysin diqqt etmkl demk olar ki, Trkiy Qrbi Asiya v imali Afrika bhrann mumi kild, Suriya v raq bhrann is xsusi kild regionda z gcn brkitmk, digr lklrin siyastin tsir etmk, yeni geopolitika yaranmas, qrbin ona inanmas v mkdalq etmsi n yaranm bir frst hesab edir. Ona gr d hcum hrktlri il regionda bhran gclndirmk v Suriyada dvlti dyimk zminddir.

Bununla bel sonda vurulamaq olar ki, son aylarda regonal dyiikliklr sahsind zn gstrmkd olan mvcud reallqlar regional gc tarazlqlarnn (Trkiynin bir frst kimi baxd Suriya v raqda) mlub olmasndan, Amerika, qrb lklri, irtica rb rejimlrinin beynlxalq v regional qumarlarnn nakamlqla zlmsindn xbr verir. Bu msl sbut edir ki, Suriya, raq v onlarn mttfiqlrinin regionda rolu artmdr. Artq balanslarn mqavimti dyimi, Suriyada dvlti devirmk, raq v Suriyan paralamaq kimi planlar idn dmdr. Ona gr d Trkiy rsmilri all olmal v reall qbul edrk regional hadislr qarsnda z militarizm siyastlrindn l gtrmlidirlr ki, Trkiynin mvqeinin bundan artq ziflmsin gtirib xarmasn v Trkiy dvlti regional sviyyd, Suriya v raq qarsnda realla uyun olaraq hrkt etsin.

قدرت گرفته از پرتال شمس - ITShams.ir